Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Fălești (judecător Anatolii Blinov)
Dosar nr. 2a-1183/2025 (PIGD: 2-25040909-03-2a-11092025)

CURTEA DE APEL NORD

Colegiul civil și de contencios administrativ

D E C I Z I E

30 decembrie 2025 municipiul Bălți

Instanța în componența:

Radu Holban, *președintele completului*

Svetlana Ghercavii

Mariana Sajin, *judecători*,-

examinând, fără convocarea părților, în procedura *cererilor cu valoare redusă*, cererea de apel declarată de Ceban Larisa împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți (sediul Fălești) din 15 iulie 2025, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Muntean Nicolae în contradictoriu cu Ceban Larisa, cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,-

C O N S T A T Ă :

I. Pretenţiile reclamantului:

1. La 25 martie 2025, reclamantul Nicolae Muntean a depus în Judecătoria Bălți (sediul Fălești) o cerere de chemare în judecată împotriva Larisei Ceban, cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată (fila dosarului 1-3).

2. În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul a invocat următoarele temeiuri:

În fapt, la 13 septembrie 2024, Muntean Nicolae, având calitatea de „împrumutător” şi pârâta, Ceban Larisa Anatolie, având calitatea de „împrumutat”, au încheiat un contract de împrumut pecuniar, având ca obiect transmiterea către ultima a sumei de 5.000 (cinci mii) euro.

Faptul se adevereşte prin înscrisul autentic al Larisei Ceban din data de 07 martie 2025, prin care ultima confirmă faptul primirii sumei de 5.000 Euro de la reclamantul Munteanu Nicolae, bani pe care i-a folosit pentru achitarea contractului privind acordarea serviciilor de plasarea în câmpul muncii a fiicei sale în Israil.

La fel, reclamantul a relatat că la 15 ianuarie 2025, după expirarea termenului de restituire a împrumutului, i-a solicitat pârâtei de a restitui împrumutul, însă ultima s-a eschivat de a restitui împrumutul acordat, motiv din care reclamantul a depus o plângere penală, care a fost examinată de către Inspectoratul de Poliţie Botanica.

În acest context, relevă că în rezultatul examinării plângerii şi audierii pârâtei Ceban Larisa Anatolie, ultima a recunoscut faptul că, la data de 13 septembrie 2024 a primit de la Muntean Nicolae suma de 5.000 euro în calitate de împrumut, totodată a recunoscut faptul că, la data de 15 ianuarie 2025 Muntean Nicolae i-a solicitat restituirea împrumutului.

Astfel, ca urmare a expirării termenului de 30 zile din momentul în care reclamantul Muntean Nicolae i-a solicitat pârâtei Ceban Larisa restituirea împrumutului, ultima a încălcat obligația de a restitui împrumutul, iar reclamantul în mod repetat a mai solicitat pârâtei de a restitui împrumutul fiindu-i acordat un termen suplimentar de 7 zile de la data recepţionării cererii prealabile, care a fost expediată prin VIBER la nr. de telefon ***** ce aparţine pârâtei.

Solicită reclamantul Nicolae Muntean încasarea datoriei din contul pârâtei Larisa Ceban datoria în mărime de 5.000 euro și compensarea cheltuielilor de judecată, legate de achitarea taxei de stat în sumă de 3.485,65 lei; suma de 200 lei, cu titlu de taxă de timbru și cheltuielile de asistență juridică în mărime totală de 20.000 lei.

În drept, reclamantul și-a întemeiat cererea de chemare în judecată pe prevederile art. 512 alin. (1), 585, 619, 668, 858, 861, 867 alin. (1), 871 alin. (1), 874, 942, 1242, 1247-1248 Cod civil (fila dosarului 1-3).

3. Prin încheierea Judecătoriei Bălţi (sediul Făleşti) din 31 martie 2025, cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Muntean a fost acceptată spre examinare în procedura cererilor cu valoare redusă (fila dosarului 27).

4. Prin urmare, după depunerea cererii cu valoare redusă, întru respectarea dispozițiilor art. 276^3 alin. (3) Cod de procedură civilă, pârâtei Ceban Larisa, i-a fost expediată copia cererii de chemare în judecată cu anexe, fiind explicat inclusiv dreptul de a depune referință asupra cererii cu valoare redusă în termen de 30 de zile de la data recepționării copiei de pe cerere cu anexe.

5. Ca urmare, pârâta Ceban Larisa la 14 mai 2025 prin intermediul Secției de evidență și documentare procesuală din Judecătoria Bălți (sediul Fălești), a depus referință la cererea de chemare în judecată, în care a specificat că nu recunoaște cererea de chemare în judecată, o consideră neîntemeiată și pasibilă respingerii.

6. Precizează că, la caz nu a fost respectată formă actului juridic adică forma scrisă. Raportul juridic din speță nu cade sub incidența normelor de drept invocate de reclamant în acțiune, în așa fel acțiunea este neîntemeiată. Din consecințele nerespectării formei scrise decade dreptul părților de a cere proba cu martori pentru dovedirea actului juridic. Or, suma de 20 000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică este exagerată.

II. Soluția instanţei de fond:

6. Prin hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Fălești) din 15 iulie 2025, cererea de chemare în judecată menționată *supra*, a fost admisă parțial:

S-a încasat de la Larisa Ceban, IDNP *****, născută la *****, în beneficiul lui Nicolae Muntean, IDNP *****, născut la *****, datoria în suma de 5000 (cinci mii) Euro, convertiți în lei moldovenești, conform cursului oficial al BNM, la momentul executării hotărârii.

S-a încasat de la Larisa Ceban, IDNP *****, născută la *****, în beneficiul lui Nicolae Muntean, IDNP *****, născut la *****, taxa de stat în suma de 3485,65 (trei mii patru sute optzeci și cinci,65) lei, suma de 200 (două sute) lei, cu titlu de taxă de timbru și suma de 10000 (zece mii) lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest, acțiunea se respinge ca neîntemeiată (fila dosarului 53-55).

III. Solicitarea apelantului:

7. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 29 iulie 2025 pârâta Larisa Ceban (prin intermediul poștei terestre, fila dosarului 52), a declarat apel prealabil împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți (sediul Fălești) din 15 iulie 2025, iar la 28 octombrie 2025, a depus o cerere de apel motivată în conformitate cu prevederile articolelor 364 și 365 Cod de procedură civilă, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și pronunțarea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

IV. Argumentele părților:

8. În motivarea cererii de apel, apelanta a invocat dezacordul său cu hotărârea instanței de fond, considerând-o neîntemeiată și pasibilă de anulare pe motiv că la materialele cauzei nu se atestă prezența unui contract de împrumut în formă scrisă, așa cum a indicat reclamantul în acțiune.

Reține faptul că, în general, conform art. 308 din Codul civil a RM ”*Actul juridic civil este manifestarea de către persoane fizice şi juridice a voinţei îndreptate spre naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice civile.” Conform art. 309 din Cod civil (3) Actul juridic bilateral este manifestarea de voinţă concordantă a două părţi. Conform art. 858 din Codul civil al RM (1) Temeiul executării rezidă în existenţa unei obligaţii.*

În acest sens, consideră că temeiul apariției obligației civile trebuie să rezulte dintr-un act juridic, în situaţia din speţă, prezentarea unui contract de împrumut sau orice alt act care să demonstreze obligaţia apelantei Ceban Larisa faţă de intimatul Muntean Nicolae.

Suplimentar, susține că la depunerea cererii de chemare în judecată reclamantul/intimatul a indicat faptul că la 15 ianuarie 2025 , după expirarea

termenului pentru care a fost acordat împrumutul , s-a adresat cu o cerere către Ceban Larisa prin care a solicitat restituirea sumei împrumutate.

În acest sens , consideră relevant a reține că suma indicată în cererea de chemare în judecată nu a fost acordată pe un anumit termen şi nici în calitate de împrumut. A precizat că reclamantul a ajutat pârâta financiar din propria iniţiativă şi fără a-i acorda un termen, indicând că suma acordată urmează a fi restituită dacă va avea posibilitate. Or, părţile din speță nu au încheiat un act juridic care să genereze un raport obligațional de restituire a banilor.

Contrar acestei înțelegeri, intimatul a depus o plângere penală împotriva pârâtei, care a fost examinată și respinsă pe motiv că sunt relații civile.

Consideră că plângerea penală a fost depusă cu rea-voință, acționând împotriva înțelegerii cu pârâta, cu scopul de a o intimida, ceea ce este absolut ilegal și contravine normelor de drept.

La fel, reiterează că atât timp cât intimatul în cererea de chemare în judecată indică faptul că suma de 5000 euro rezultă dintr-un contract de împrumut, dar, de facto, un contract de împrumut nu există, ținând cont de faptul că nici nu există o dovadă a stabilirii termenului și obligaţiei de întoarcere a sumei solicitate, precum nu există și dovada faptului că părţile s-au înţeles că suma urmează a fi restituită. Prin urmare, consideră acţiunea neîntemeiată, iar hotărârea primei instanţe urmează a fi casată.

Totodată, cu referire la cerința reclamantului-intimat cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, inclusiv de asistenţă juridică, la fel nu este de acord cu acesta. Or, solicitarea sumei de 20000 lei în calitate de cheltuieli de avocat este absolut neîntemeiată şi exagerată.

Menționează că la materialele cauzei nu a fost anexat un Raport cu privire la activitatea avocatului care să confirme şi să indice toate acţiunile efectuate de către avocat, precum şi timpul şi costul acestora.

Astfel, în situația din speță, având în vedere că acţiunea se examinează conform procedurii cu privire la cererile cu valoare redusă, cheltuielile de asistenţă juridică solicitate de a fi încasate din contul pârâtului, nu sunt rezonabile**.** Or, este o procedură simplificată care nu generează cheltuieli de deplasare în şedinţă sau la instanţă.

În contextul celor relatate, consideră că hotărârea este lipsită de temei juridic, deoarece nu există şi nici nu a existat un contract de împrumut şi nici un

raport obligaţional, aşa cum indică intimatul în acţiune, la fel cum argumentează instanţa de fond admiterea acţiunii.

Consideră că instanța de fond a interpretat eronat legea, or, temeiul apariției obligației nu a fost stabilit, la fel cum nu există un raport obligațional demonstrat între apelant și intimat.

În drept, cererea de apel este bazată pe prevederile articolelor 357, 358, 360, 362. 364. 365 385 alin. (1) lit. c) Cod de Procedură Civilă.

9. În conformitate cu prevederile art. 276^4 alin. (5) Cod de procedură civilă, *instanţa de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanţilor la proces, prevederile art. 276^3 fiind aplicabile corespunzător.*

10. Potrivit art. 276^3 alin. (1) și (2) Cod procedură civilă, *procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanţilor la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părţi de a examina cererea în şedinţă publică.*

11. În conformitate cu prevederile legale enunțate în pct. 10 și 11 *supra*, prin încheierea instanței de apel din 10 martie 2025 s-a acceptat spre examinare apelul declarat de Ceban Larisa și s-a intentat procesul în instanța de apel, *în procedura cererilor cu valoare redusă*. Prin aceeași încheiere s-a stabilit termenul limită pentru prezentarea de către participanții la proces a referinței cu înscrisuri, formularea demersurilor necesare, prezentarea/reclamarea probelor în condițiile art. 372 din Cod de procedură civilă, sub sancțiunea decăderii din acest drept, până la 10 decembrie 2025 (fila dosarului 80). În termenul stabilit de instanța de apel, intimatul nu a prezentat referință asupra cererii de apel.

V. Aprecierea instanţei de apel:

12. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de apelantă, a materialelor din dosar și normelor legale relevante speței, completul Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord consideră că apelul declarat de apelanta Ceban Larisa este întemeiat și pasibil de admitere, din următoarele considerente.

13. Potrivit art. 276[2] alin. (1) Cod de procedură civilă, *dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depăşeşte 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanţei, fără a se lua în considerare dobînzile, penalităţile, cheltuielile de judecată şi alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă.*

14. Prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 845 din 18 decembrie 2024 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2024, s-a aprobat cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2025, în mărime de 16100 lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislaţie.

15. Cuantumul datoriei pîrîtei-apelante solicitată a fi încasată în acțiunea înaintată la data de 27 martie 2025 constituie 5000 euro echivalentul a 97500 lei la data depunerii acțiunii, ceea ce confirmă faptul că acțiunea civilă corect a fost examinată în procedura cererilor cu valoare redusă.

16. Potrivit art. 276[4] alin. (4) Cod de procedură civilă, *hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condiţiile prezentului cod.*

17. În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod procedură civilă, *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.*

18. Instanța de apel reţine că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunţat la 15 iulie 2025 (fila dosarului 46), iar apelul preliminar a fost depus, prin intermediul poștei terestre la 30 iulie 2025 (fila dosarului 50). Prin urmare, cererea de apel a fost declarată cu respectarea termenului de atac stabilit la art. 362 Cod procedură civilă.

19. Potrivit art. 276[2] alin. (1) Cod de procedură civilă, *dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depăşeşte 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanţei, fără a se lua în considerare dobînzile, penalităţile, cheltuielile de judecată şi alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă.*

20. Prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1033 din 21 decembrie 2023 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie,

prognozat pentru anul 2024, s-a aprobat cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2024, în mărime de 13700 lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislaţie.

21. Cuantumul datoriei pârâtei indicată în acțiunea depusă pe 27 martie 2025 constituie 5.000 euro echivalentul a 97.500 lei, ceea ce denotă faptul că acțiunea civilă corect a fost examinată de prima instanță în procedura cererilor cu valoare redusă.

22. În conformitate cu prevederile art. 276^4 alin. (5) Cod de procedură civilă, *instanţa de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanţilor la proces, prevederile art. 276^3 fiind aplicabile corespunzător.*

23. Potrivit art. 276^3 alin. (1) și (2) Cod procedură civilă, *procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanţilor la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părţi de a examina cererea în şedinţă publică.*

24. Potrivit art. 376 alin. ($1^{1)}$ Cod procedură civilă, *apelul împotriva hotărîrilor emise de instanţa de insolvabilitate, precum şi împotriva hotărârilor emise în cazul cererilor cu valoare redusă se examinează, în procedură scrisă sau cu citarea participanţilor la proces, în condiţiile examinării cauzelor în primă instanţă.*

25. În conformitate cu dispozițiile art. 385 alin. (1), lit. b) Cod de procedură civilă, *instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să modifice hotărîrea primei instanţe.*

26. Conform art. 386 alin. (1) Cod de procedură civilă, *hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sunt în contradicţie cu circumstanţele cauzei;*

27. În accepțiunea art. 373 Cod de procedură civilă, *instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluţionarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în*

instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor din apel. Instanța nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

28. În corespundere cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importantă pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.*

29. În baza art. 121 din Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar art. 122 din Codul de procedură civilă prevede că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.*

30. În conformitate cu cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, eclarat, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

31. Norma cuprinsă la art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilește că, *la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanța pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.*

32. Art. 239 Cod de procedură civilă reglementează că, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse*

toate circumstanţele care au importantă la soluționarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.

33. Astfel, potrivit regulilor unui proces echitabil, instanța de apel are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani c.Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

34. Sursele de Soft Low - Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, stabilește că o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

35. Instanța de apel menționează că, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de aşi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

36. În opinia completului Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord, prima instanță nu a ținut cont pe deplin de aceste deziderate şi a adoptat o hotărâre parțial greșită, în ceea ce privește determinarea mărimii cheltuielilor de sistență juridică încasate de la pârâtă în beneficiul reclamantului.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

37. Conform art. 9 Cod civil, *(1) Drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la*

principiile legislaţiei civile. (2) Drepturile şi obligaţiile civile apar: ***a) din contracte şi din alte acte juridice;***

38. Potrivit art. 10 alin. (1) Cod civil, *Persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credinţă se prezumă pînă la proba contrară.*

39. Prevederile art. 11 alin. (1) Cod civil, *buna-credinţă este un standart de conduită a unei părţi, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere şi luarea în cont a intereselor celeilalte părţi la raportul juridic.*

40. Conform art. 774 alin. (1) Cod civil, *în virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face.*

41. Potrivit art. 776 alin. (1) Cod civil, *Obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.*

42. Conform art. 858 alin. (l) Cod civil, *Temeiul executării rezidă în existenţa unei obligaţii. Obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.*

43. Potrivit art. 1242 alin. (1), (2) Cod civil, *prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părţi (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeaşi sumă sau bunuri de acelaşi gen, calitate şi cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date. Contractul de împrumut este gratuit dacă legea sau contractul nu prevede altfel.*

44. Conform art. 1247 alin. (1) Cod civil, *Împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul şi în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul şi până la expirarea termenului. O asemenea restituire are ca efect rezoluţiunea împrumutului.* (*4) Dacă în contractul de împrumut nu este stabilit nici termenul de restituire, nici termenul de preaviz, împrumutul trebuie restituit în decursul a 30 de zile de la data la care împrumutatul a primit cererea de restituire.*

45. Conform art. 96 alin. (1) și (1^1) Cod de procedură civilă , *instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.*

CIRCUMSTANȚELE DE FAPT IMPORTANTE ȘI APRECIERA ACESTORA PRIN PRISMA NORMELOR DE DREPT MATERIAL ȘI PROCEDURAL APLICABILE SPEȚEI

46. Potrivit materialelor cauzei, instanța de apel reține că, la 13 septembrie 2024 Larisa Ceban a primit cu împrumut de la Muntean Nicolae bani în sumă de 5.000 (cinci mii,00) Euro. Acest fapt se confirmă prin explicațiile reclamantului și explicațiile scrise, date de pârâta Ceban Larisa reprezentantului organului de constatare al Inspectoratului de poliție Botanica, mun. Chișinău, care a examinat o plângere penală depusă de Munteanu Nicolae până la adresarea în instanța civilă cu prezenta acțiune. Astfel, potrivit acestor explicații, Ceban Larisa a declarat inter-alia că, la 13.09.2024 ne-am întâlnit pe adresa bd. Dacia 21/1 și a primit de la Munteanu Nicolae bani în sumă de 5000 euro fără a fi stabilit termenul de restituire. La data de 15.01.2025 Munteanu Nicolae i-a cerut să-i înapoieze banii pe ca i-a dat cu împrumut. Banii i-a folosit pentru achitarea contractului privind acordarea serviciilor de plasarea în câmpul muncii a fiicei sale în Israil. Totodată, Ceban Larisa a menționat că nu a avut intenția de a se eschiva de la obligația de a restitui acești bani și că după posibilitate îi va înapoia. (fila dosarului 17-18).

47. Acestea fiind constatate, prima instanță just a reținut că la 13 septembrie 2024 între reclamantul Munteanu Nicolae, în calitate de *împrumutător*, și pârâta Ceban Larisa, în calitate de î*mprumutat*, a fost încheiat un contract de împrumut cu titlu gratuit (fără dobândă) în sensul prevăzut la art. 1242 alin. (1) și (2) Cod civil (pct. 43 *supra)*.

48. La încheierea acestui contract, părțile nu au prevăzut un termen de restituire a împrumutului, însă acest fapt nu afectează valabilitatea contractului dat, deoarece art. 1247 alin. (4) Cod civil prevede că, *”* (*4) Dacă în contractul de împrumut nu este stabilit nici termenul de restituire, nici termenul de preaviz, împrumutul trebuie restituit în decursul a 30 de zile de la data la care împrumutatul a primit cererea de restituire.*

49. Astfel, în scopul restituirii împrumutului, la 15 ianuarie 2025, reclamantul Muntean Nicolae a expediat în adresa pârâtei Ceban Lasrisa, o somație de plată prin care a solicitat restituirea sumei de 5000 Euro, în termen de 7 zile din data recepționării somației. În caz contrar, a informat că, va fi nevoit de a introduce o acțiune în justiție cu solicitarea încasării sumei datoriei (fila dosarului 10-11).

50. Însă Ceban Larisa a ignorat această cerere și, drept urmare, Muntean Nicolae s-a adresat în instanța de judecată cu acțiunea privind încasarea datoriei (împrumutului) pe cale judiciară.

51. În acest context, instanța de apel apreciază ca fiind justă concluzia instanței de fond cu privire la faptul că Larisa Ceban nu s-a comportat cu bună credință și nu și-a onorat obligațiunile asumate, or, argumentele acesteia precum că, nu a fost încheiat un contract de împrumut în formă scrisă, implicit nu a fost respectată forma scrisă a actului juridic, nu pot fi reținute, e vreme ce ea a recunoscut faptul încheierii pe 13 septembrie 2024 a contractului de împrumut și existența raportului juridic obligațional între părți, precum și faptul neonorării obligației sale de restituire sumei bănești împrumutate, fapt confirmat prin procesul-verbal de audiere din 07 martie 2025 (fila dosarului 17-18/pct. 46 *supra*).

52. Tot aici, instanța de apel consideră necesar de a menționa că, hotărârea nr. 8 din 24 decembrie 2010 cu privire la unele chestiuni referitoare la aplicarea de către instanţele judecătoreşti a legislaţiei la soluţionarea litigiilor legate de contractele de împrumut nr. 8 din 24.12.2010, Plenul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova explică că, *faptul încheierii contractului de împrumut în formă scrisă poate fi demonstrat printr-un înscris, semnat de părţi (împrumutat şi împrumutător), prin telegrame, telefonograme, solicitarea scrisă din partea*

împrumutatului de amânare a termenului achitării împrumutului, scrisoarea garanţie cu afirmaţia că împrumutul va fi restituit şi altele asemenea, semnate de partea care le-a expediat. În cazul în care contractul de împrumut nu a fost încheiat în formă scrisă, însă ulterior împrumutatul îşi recunoaşte, prin declaraţie scrisă, obligaţia, contractul respectiv se consideră valabil conform art. 700 alin. (1) Cod civil. Astfel, recunoaşterea datoriei de către împrumutat, consemnată în explicaţiile oferite organului de poliţie, procuraturii sau în procesul-verbal al şedinţei de judecată, semnat de către împrumutat, confirmă valabilitatea contractului de împrumut, indiferent de suma împrumutului.

53. Astfel, ținând cont de faptul că Larisa Ceban nu și-a onorat obligația de restituire împrumutului în sumă de 5.000 euro față de Muntean Nicolae, instanța de fond întemeiat a considerat că ultimul este în drept, în baza normelor de drept material enunțate supra, să solicite încasarea pe cale judiciară a datoriei în mărime de 5.000 euro, convertiți în lei moldovenești, conform cursului oficial al BNM, la momentul executării hotărârii.

54. Așadar, instanța de apel relevă că, la adoptarea hotărârii din 15 iulie 2025 prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății și circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, dispunând întemeiat încasarea de la pârâta Larisa Ceban a datoriei împrumutului în sumă de 5000 Euro, cât și a cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat în cuantum de 3.485,65 lei și suma de 200 lei, cu titlu de taxă de timbru.

55. Cu toate acestea, prima instanță neîntemeiat a dispus încasarea de la pârâtă în beneficiul reclamantului suma de 10.000 (zece mii,00) lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

56. Potrivit art. 94 alin.(1) și (1^1) Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.*

57. Conform art. 96 alin. (1) și (1^1) Cod de procedură civilă , *instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.*

58. Instanța de apel relevă că, din normele de drept citate în pct. 56-57 *supra*, rezultă cu suficientă claritate și predictibilitate că, pentru a dispune încasarea cheltuielilor de asistență juridică, urmează să fie întrunite cumulativ următoarele condiții:

- să fie solicitate spre încasare de către partea care a avut câștig de cauză, cerința cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată fiind o pretenție subsecventă, cu caracter compensator pentru partea care a avut câștig de cauză;
- cheltuielile judiciare sunt legate nemijlocit de cauză în care ele au fost suportate;
- cheltuielile de asistență juridică să fie reale, necesare și rezonabile ca cuantum.

59. În același context, instanța de apel menționează că cheltuielile de asistență juridică se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat. În temeiul pct. 15 din Recomandarea privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată prin Hotărârea nr. 19.02/27.05.2022 din 27 mai 2022 a Consiliului Uniunii Avocaților din RM, pornind de la practica CtEDO, cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime.

60. Pct. 16 și 17 din Recomandarea sus-menționată, prevede că, pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaţilor (copii de pe dispoziţiile de plată prin virament sau bonurile de plată, copia de pe facturile de strictă evidenţă, emisă pentru clienţi-persoane juridice şi în alte cazuri stabilite de

legislaţie, listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi timpului aferent acestora (cu tarifului orar). De rând cu înscrisurile necesare a fi prezentate de către partea ce pretinde compensarea cheltuielilor de asistenţă juridică, pentru determinarea cuantumului compensaţiei acordate, instanţa de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ţine cont de: complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speţă; aportul avocatului la soluţionarea cauzei; timpul şi munca depusă de avocat; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistenţa (cunoştinţe tehnice speciale, cunoaşterea profundă a unor reglementări de profil, cunoaşterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienţi specifici etc.); faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obţinut; restricţiile de timp impuse de client şi de circumstanţele cauzei; natura si durata relaţiei dintre avocat și client; experienţa, reputaţia şi abilitatea avocatului; justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obţinute în cauză; alţi factori, la discreţia instanței.

61. Instanța de apel reţine că, pentru asistența juridică acordată de către avocatul Jereghi Anatolie reclamantului Muntean Nicolae în baza mandatului avocațional nr. 2235242 din 24 martie 2025 (fila dosarului 24), reclamantul a achitat suma de 20.000 (douăzeci mii,00) lei, fapt confirmat prin bonul de plată nr. 4256563 din 19 februarie 2025, anexat la materialele cauzei (fila dosarului 31).

62. Totodată, completul judiciar reține că, de către reclamant și reprezentantul său nu a fost prezentat lista detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi timpului aferent acestora (cu tarifului orar) pentru acordarea asistenței juridice pe prezenta cauză, conform prevederilor legale și Recomandării sus-menționate.

63. Având în vedere acest fapt, luând în considerare că cauza dată are un grad de complexitate redus, fiind examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, în lipsa părților, instanța de apel apreciază ca suma de 5.000 (cinci mii,00) lei din suma totală pretinsă cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, este necesare și rezonabilă ca cuantum, urmând ai fi compensată reclamantului din contul pârâtei.

64. Prin urmare, instanța de apel consideră necesar de a admite apelul și de a modifica hotărârea primei instanțe prin micșorarea sumei cheltuielilor de asistență juridică încasată de la Ceban Larisa în beneficiul lui Muntean Nicolae de la 10.000 (zece mii,00) lei la suma de 5.000 (cinci mii,00) lei.

65. În temeiul celor expuse, conducându-se de prevederile art. 276/4, art. 385 lit. b), art. 389 și art. 390 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord,-

D E C I D E :

Admite apelul declarat de apelul declarat de Ceban Larisa.

Modifică hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Fălești) din 15 iulie 2025, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Muntean Nicolae în contradictoriu cu Ceban Larisa, cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, prin micșorarea sumei încasate cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, de la 10.000 (zece mii,00) lei la suma de 5.000 (cinci mii,00) lei.

În rest, hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Fălești) din 15 iulie 2025, se menține fără modificări.

Decizia nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la emitere.

Președintele completului,

judecător Radu Holban

Judecători Svetlana Ghercavii

Mariana Sajin